

Lausunto

17.6.2026

VN/2758/2025
VN/2758/2025-VM-65

Ympäristöministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Tausta

Esityksellä on tarkoitus panna osittain täytäntöön Euroopan unionin uudelleenlaadittu yhdyskuntajätevesidirektiivi (EU) 2024/3019. Nyt lausunnolla oleva esitysluonnos olisi ensimmäinen osa tätä kokonaisuutta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia, vesihuoltolakia, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia ja yhdyskuntarakentamislakia (valmisteilla). Tavoitteena on valmistella esitys niin, että se voidaan antaa eduskunnalle syksyllä 2026. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Lausunto

Esitysluonnoksen jaksossa 5.2.1.3 Valtionhallinto käsitellään esityksen vaikutuksia muun muassa Lupa- ja valvontavirastoon. Esitysluonnoksen s. 50 on todettu, että Lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan useita uusia lakisääteisiä tehtäviä. Lisäksi on huomattava, että näissä asioissa ei voitaisi periä maksua eli kyse olisi uusista maksuttomasta tehtävästä virastolle. Esitysluonnoksen s. 51 on puolestaan todettu, että voimavaravaikutusten arvioidaan jäävän kokonaiskuvassa kuitenkin maltilliseksi, koska päätöksiä annettaisiin Manner-Suomen osalta vain kolme, näistä kaksi kuuden vuoden välein ja yksi kymmenen vuoden välein. [- -] Henkilövoimavaroja arvioidaan tarvittavan 22 henkilötyökuukautta.

Edelleen esitysluonnoksen s. 51 on todettu, että lupa- ja valvontavirastolle esitetään lisäksi velvoitetta toteuttaa kuuden vuoden välein käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien johtamista koskeva riskinarviointi. Riskinarvioinnista ei tehtäisi hallintopäätöstä, vaan siinä kyse olisi ympäristötiedon keräämisestä. Valmistunutta riskinarviointia käytettäisiin eri lakien mukaisissa menettelyissä kuten edellä on kuvattu. Riskinarviointi voisi johtaa esimerkiksi eri lakien mukaisiin menettelyihin kuten esimerkiksi tarkkailuohjelman muuttamiseen. Myös riskinarviointi saattaa edellyttää SOVA-lain 4 §:n mukaista ympäristöarviointia. Henkilövoimavaroja arvioidaan tarvittavan 22 henkilötyökuukautta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Voimavaratarve perustuu suurelta osin kohdekohtaisten tietojen koostamiseen liittyen noin 350 yhdyskuntajätevedenpuhdistamoon. Niistä tarvitaan puhdistamoja koskevia tietoja, virtaamatietoja ja vesimuodostumiin liittyviä tietoja. Määrärahoja näitä voimavaratarpeita varten ei ole myönnetty. Esityksellä ei siten ole vaikutusta talousarvioesitykseen.

Esitysluonnoksen jaksossa 5.2.1.4 käsitellään esityksen vaikutuksia kuntiin ja vesihuoltolaitoksiin. Yhdyskuntarakentamislain säännöksillä veloitettaisiin tietyt, oletettavasti noin kymmenen, kuntaa laatimaan alueellaan sijaitseville direktiivitaajamille hulevesien hallintasuunnitelman. Lisäksi suunnitelman laatiminen olisi pakollista riskiperusteisesti niille kunnille, joiden kuormitus on riittävän suuri Lupa- ja valvontaviraston laatiman riskinarvioinnin perusteella. Näitä kuntia arvioidaan olevan noin 20. Suunnitelmat tulisi päivittää kuuden vuoden välein.

Kuntien tulisi arvioida, esiintyykö erillisviemäröidyistä likaantuneista hulevesistä tai sekaviemäreistä rankkasateiden seurauksena aiheutuvista ylivuodoista johtuvasta vesistökuormituksesta ympäristön pilaantumisriski. Riskinarviointityöstä aiheutuisi kustannuksia kyseisille kunnille esitysluonnoksen mukaan keskimäärin noin 30 000–50 000 euroa/kunta. Kaikkiaan ensimmäistä kertaa laadittaessa riskinarvioinnista johtuisi kustannuksia kyseisille kunnille yhteensä puolesta miljoonasta miljoonaan euroon.

Hulevesien hallintasuunnitelmien laatimisen arvioidaan aiheuttavan kunnille selvitys- ja valmistelutyötä sekä päätöksentekoon ja toimeenpanoon liittyvää työtä. Esitysluonnoksen mukaan direktiivin mukaisten hulevesien hallintasuunnitelmien laatimisen voidaan arvioida aiheuttavan yhteensä noin 2–3 miljoonan euron kustannukset niitä laativille kunnille edellä mainittujen riskinarviointikustannusten lisäksi.

Valtiovarainministeriöllä ei ole asiantuntemusta ympäristötoimialan aineellisoikeudellisen lainsäädännön mukaisista tehtävistä, minkä vuoksi ministeriö voi arvioida ehdotettavien tehtävien resursointitarvetta vain yleisellä tasolla – tukeutuen erityisesti esityksen vaikutusarviointeihin.

Ministeriö katsoo, että Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston, jolla on lähtökohtaisesti paremmat edellytykset arvioida virkatoimintaansa ohjaavaa uuttakin sääntelyä, pystyy arvioimaan paremmin tehtävän edellyttämää resursointia. Monista ympäristöministeriön valmistelemista esityksistä on kuitenkin välittynyt kuva siitä, että esityksissä arvioidaan uusien tehtävien edellyttämä resursointi hyvin vähäiseksi. Myös kuntia koskevaa vaikutusarviointia on hyvä tarkentaa kunnilta saatavien lausuntojen pohjalta.

Valtiovarainministeriö ei pidä mahdollisena säätää Lupa- ja valvontavirastolle uusia tehtäviä, jollei samalla varmisteta Lupa- ja valvontavirastolle säädettävän tehtävän edellyttämää resursointia. Jotta tämä resurssija edellyttävä esitys voisi edetä, tulisi ympäristöministeriön tehdä valinta seuraavista resurssit turvaavista vaihtoehdoista:

1) esityksessä ehdotettava tehtävä säädetään Suomen ympäristökeskukselle tai muulle ympäristöministeriön hallinnonalan virastolle hoidettavaksi,

2) ympäristöministeriö laatii samaan yhteyteen esityksen, jolla kevennetään Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston hoitamien asioiden käsittelyprosesseja siten, että prosessien keventymisen myötä vapautuvat resurssit voidaan kohdentaa esityksen mukaisiin uusiin tehtäviin,

3) ympäristöministeriö huolehtii tehtävän resursoinnin edellyttämät määrärahat talousarviomenettelyssä Lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentille, tai

4) ympäristöministeriön pääluokasta siirretään pysyvästi tehtävän resursoinnin edellyttämät määrärahat Lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentille.

Mikäli mitään edellä mainituista vaihtoehdoista ei ole mahdollista toteuttaa, mutta esitys päätetään silti antaa eduskunnalle, tulee esityksen vaikutusarvioinnissa tuoda selkeästi ilmi, että uusien tehtävien säätäminen virastolle tarkoittaa tosiasiallisesti lisäsäästöpäätöstä aikaisempien kuluvan hallituskauden aikana virastolle kohdennettujen yli 16 miljoonan euron säästöjen lisäksi. Samalla tulee arvioida, mitä tehtäviä priorisoimalla nykyllä lainsäädännön puitteissa ao. uudet tehtävät voidaan virastossa hoitaa ja missä määrin uusien tehtävien säätäminen ilman tarvittavien resurssien osoittamista vaikuttaa asiakkaiden palvelujen ja tehtävien hoidon tasoa heikentävästi ympäristöosaston tehtävissä.

Hallitusohjelman mukaisesti valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Kuntien tehtävien kompensointimahdollisuudet kytkeytyvät valtionavustuksiin (pl. valtionosuustehtävät), muiden tehtävien tai velvoitteiden purkamiseen, kuntien maksujen

mahdollistamiseen tehtävää vastaavasti tai toimintatuottojen lisäämiseen. Jatkovalmistelussa tulee tuoda esille kuntien tehtävälisäysten kompensointi ja keinot, ts. miten esitys huomioi kuntien rahoitusperiaatteen. Myös esityksen perustuslainmukaisuuden arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota kuntien rahoitusperiaatteen toteutumiseen.

Esitys tulee käsitellä kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa sen sisältämien kuntavaikutusten vuoksi.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö

Jussi Virsunen

Jakelu YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi VM VKO Rakennepolitiikkayksikkö, Toni Tuomainen

VN/2758/2025-VM-65

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: